

Stortingets Utenrikskomité

Deres ref.:

Vår ref.:
778/778/03 TM

Dato:
23. september 2003

**St. meld. 19 – en verden full av muligheter, globaliseringens tidsalder og dens utfordringer.
Kommentarer fra Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS.**

YS vil innledningsvis berømme regjeringen for at den legger frem en Stortingsmelding vedrørende globaliseringen og som omhandler de muligheter og utfordringer vi nå står ovenfor. Det er en utfordring i seg selv å skulle fremlegge et dokument hvor intensjonen er å omfavne alle aspektene ved globaliseringen.

YS vil hevde at regjeringen så langt har lyktes i å inkludere de viktigste aspektene vedrørende globaliseringen. Det blir umulig for oss å kommentere alt som her tas opp, men nøye oss med kort å kommentere følgende tema:

- Handel
- Multilaterale organisasjoner
- Fattigdomsbekjempelse
- Bistand
- Arbeidskraftens frie bevegelse

I utgangspunktet støtter YS regjeringens globaliseringspolitikk som bygger på menneskeverdet ukrenkelighet, menneskenes grunnleggende rettigheter og menneskets kreativitet, og de overordnede mål: verdiskapning, fattigdomsbekjempelse og bærekraftig utvikling.

I et slikt perspektiv blir det en sentral målsetting å utnytte de muligheter globaliseringen gir av økt verdiskapning, nasjonalt og globalt. Videre er det viktig at denne gevinsten blir mer rettferdig fordelt innenfor rammen av bærekraftig utvikling.

EØS-avtalen regulerer forhold til vårt mest sentrale marked, og er derfor viktig for verdiskapningen og sysselsetting i Norge.

I den fremlagte stortingsmelding vises det i forbindelse med omtale av EØS-avtalen til Regjeringens europapolitiske plattform, en plattform som YS kan gi sin tilslutning til, men vi vil her benytte anledning til å etterlyse handling og engasjement vedrørende den utvikling som EU gjennomgår.

Handel er en forutsetning for verdiskapning og vekst. For at man skal kunne oppnå en vekst som kommer flest mulig til gode er det nødvendig med internasjonale regler, noe som er særlig viktig for små land. YS er tilhenger av et mer åpent marked og friere handel, men innen rammebetingelser som gjelder alle, både store og små land. Vi er tilhengere av sterke multilaterale organisasjoner som har som overordnet mål å øke levestandarden, full sysselsetting og en bærekraftig utnyttning av ressursene. Vi ser nødvendigheten av styrking av det multilaterale handelssystemet. Her kan bl.a. WTO nevnes. Vi hadde store forhåpninger til resultatet etter møtet i Doha og oppstartingen av en ny forhandlingsrunde som det var enighet om skulle være en "utviklingsrunde", men forhandlingene har gått svært langsomt fremover.

YS er ikke fornøyd med utfallet av de siste forhandlingene innen WTO, det ble ingen avtale. Ingen fikk noe ut av forhandlingene, dette gjelder ikke minst utviklingslandene som lå an til å få gjennomslag for sine krav om økt markedsadgang, en omfattende landbruksreform og positiv særbehandling på en rekke felt. Men det er å håpe at landene benytter de nærmeste månedene til å komme frem til enighet, slik at denne forhandlingsrunden ikke blir mer forsinket. Vi forutsetter at den norske regjeringen vil spille en aktiv rolle i denne prosessen.

YS er ikke fornøyd med resultatet av tidligere års diskusjoner innen WTO vedrørende hensynet til arbeidstakernes rettigheter. Det hadde vært å ønske at den norske regjering i sterkere grad hadde styrket oppfølgingen av ILOs arbeid for å sikre minimumsstandarder i arbeidslivet og at disse standardene ble integrert i internasjonale organisasjoner som WTO, IMF og Verdensbanken. Dette er et viktig element i bekjempelsen av sosial dumping. Det er en klar sammenheng mellom arbeidsstandarder, handel og økonomisk vekst.

Det er klart behov for større åpenhet rundt og reformer av de multilaterale organisasjonene inkludert FN. Det er behov for å styrke deres demokratiske legitimitet. Dette bør stå høyt på dagsorden til norske myndigheter.

De globale rammebetingelsene må tilpasses de fattige lands behov slik at skillet mellom den fattige og rike del av verden minskes. Målet om utnyttelse av globaliseringens muligheter vedrørende verdiskapning må gjelde alle. YS ser det som viktig at Norge fortsetter sin aktive bistandspolitikk, men dette kan aldri være noe mer enn et tillegg til landets egen innsats. YS støtter synet at utviklingslandene har et hovedansvar for å legge forholdene tilrette for utvikling gjennom en fungerende rettsstat, markedsøkonomi og demokrati. YS understreker at det er landenes egen strategi for fattigdomsbekjempelse som må være utgangspunktet. Organisasjoner fra det sivile samfunn kan være aktive medspillere i landenes demokratiske utvikling. Det er viktig at det fra norske myndigheters side gis økt mulighet til dette via økte bevilgninger.

Det er viktig å revidere begrepet "utviklingsland" og hvilke land som skal omfattes. Det er ikke rimelig at OECD-land kan selvbenævne seg som utviklingsland. YS støtter det som sies vedrørende dette.

Handelsvilkår og nasjonal økonomisk politikk er ofte viktigere enn direkte bistandsoverføringer. Derfor støtter YS at bistanden også rettes mot tiltak som kan bedre et lands konkurranseevne og muliggjøre at utviklingslandene blir bedre integrert i internasjonal handel. Samtidig må det legges til rette for økt eksport. Norge bør være et foregangsland for at flere enn de minst utviklede landene drar nytte av tollfrihet for sine eksportvarer.

Teknologi, kunnskap og forskning er også forutsetninger for at vi skal kunne nytte oss globaliseringsmulighetene. Norges ambisjoner bør være å ligge høyere enn OECDs gjennomsnitt vedrørende forskningsinnsats. Vi må også i langt større grad enn i dag satse på både grunnforskning og anvendt forskning.

Miljøproblemene er en global trussel, og et sterkere internasjonalt samarbeid er helt avgjørende for å finne felles løsninger. Det er forhandlet frem en rekke miljøavtaler, men flere av disse mangler konkrete forpliktelser. Regjeringen ønsker å være et foregangsland vedrørende bl.a. reduserte utslipp. Dette er bra, men hvordan - det sies det lite om.

Til slutt noen kommentarer til arbeidskraft og mobilitet som også er et element av globaliseringen, selv om det i tidligere tider også har vært migrasjonsstrømmer. I dag har migrasjonsstrømmene en annen karakter enn for 100 år siden.

YS er i utgangspunktet positiv til det man i dag kaller arbeidsinnvandring. Vi har her bl.a. forpliktelser gjennom utvidelsen av EØS som vi må følge opp. YS mener det er riktig at regjeringen ikke har bedt om overgangsordninger, men det er viktig at vi har en debatt om hvordan vi kan bidra til at arbeidsinnvandring fra alle land kan skje i ryddige former som motvirker sosiale konflikter og fremmedfiendtlighet. Det kreves et aktivt samarbeid mellom myndighetene og arbeidslivets parter for å hindre billige, kortsiktige løsninger. Det er viktig å sikre ryddige gjennomsiktige vilkår som hindrer sosial dumping.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Toril Marstrander
internasjonal sekretær